

KOCA RÂGİB PAŞA'NIN PADİŞAHA GÖNDERDİĞİ ÜÇ TELHİS

Halil İbrahim HAKSEVER¹

Özet

Râgıb Paşa 18. yy.'da yetişmiş önemli bir devlet adamıdır. Sadrazamlığa kadar yükselmiştir. Aynı zamanda şair ve münşidir. Eserlerinin çoğu tarihle ilgilidir. Onun Münşeât adlı eseri, devlet görevinde iken yaptığı resmî yazışma metinleridir. Padişaha sunduğu bu resmî yazılar içinde telhisler de vardır. Telhis, Sadrazamlık makamından padişaha yazılan, devlet işleriyle ilgili bir çeşit resmî yazıdır. Konuları çok farklıdır. Burada metinleri verilen üç telhis tebrik konuludur.

Râgıb Paşa Kadir Gecesi, Ramazan Bayramı ve Nevruz öncesi padişaha kutlama yazıları yazmış, hediyeler sunmuştur. Makalede, bu telhis metinleri verilip muhtevalarından bahsedilecektir.

Anahtar Kavramlar: Râgıb Paşa, münşeât, telhis, tebrik, hediye.

THREE TELHISES SENT BY KOCA RAGIB PASHA TO THE SULTAN

Abstract

Ragip Pasha was a succesful stateman who lived in 18. century. He was appointed as grand vizier. He was also a poet and münşi. Most of his works are about history. His work Münşeât consists of the official correspondences. There are also telhises in these official correspondences which were presented to padishah. Telhis is a type of official correspondence about state affairs. They were presented to padishah. Their contents are various. The themes of the three texts which are presented here are about greetings. Ragip Pasha wrote these greeting messages to padisah on the occasion of the night of Qadir, Ramadan eid festival and Newruz and sent him presents.

In this article, these telhis texts will be presented and their contents will be examined.

Keywords: Ragib Pasha, münşeât, telhis, greeting, present.

¹ Yrd. Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İslam Tarih ve Sanatları Bölümü, h.haksever@hotmail.com.

GİRİŞ

18. yüzyılın başarılı devlet adamlarından olan Râgıb Paşa (ö.1763), aynı zamanda usta bir şair ve münşidir. Genç yaşından itibaren çeşitli devlet memuriyetlerinde bulunmuş, bilgi ve tecrübesini artırarak üst makamlara yükselmiş, sadrazamlık görevinde bulunmuştur. Bu görevleri sırasında İran devlet yetkilileriyle siyasî müzakerelere katılmış, fikir ve düşüncelerini kaleme alarak raporlar hazırlamış; ifade ve ikna kabiliyeti sebebiyle devlet kademelerinde aranılan kişi olmuştur. Ragıb Paşa, mühürdarlığını yapmış olan Ahmed Nüzhet Efendinin verdiği bilgilere göre, kişilik ve karakter itibarıyla cömert, vakarlı, latifeci, yanında çalışanlara merhametli, parlak zihimli, yüzü ve sözü güzel, akidesi sağlam, işaret ve ifadesi melih, mütefennin ve müstakîm bir zat idi (Münşeât:4a). Aynı kaynağın şهادetine göre çoğu vaktini ilme, maarife harcayan Paşa, pek çok kitap yazdırıp bunları erbab-ı maarife tashîh ettirmiş ve koruyup toplayabildikleriyle bir kütüphane oluşturmuştur.

Safaî Tezkiresi'nin kaydına göre, şiirlerindeki letafet “*şuh bir sevgili*” gibi, sözlerindeki selâset “*akar su*” gibi olan Paşanın nazmı “*bir fidan gibi zîbâ,*” sühanı da gayet ra'nadır(Safayî,2005:226).

Devlet idaresinde tedbir sahibi olan Paşa, şiir ve inşada da başarılı olmuştur. Tasannua düşmeyen pürüzsüz bir dil, selis bir anlatımla uyguladığı teşbih ve istiâreler insana yakınlık hissi(me'nûsiyyet) verir(Karahan, 1964:597).

Münşeât ve Telhisler

Koca Râgıb Paşa'nın eserlerinin çoğu tarihî muhtevaya sahiptir. Osmanlı ve İslam tarihinde yaşanan bazı olayların, siyasî görüşme, yazışma ve bilgilerin yer aldığı eserleri hakkında bazı çalışmalar yapılmıştır(Aydiner, 2007:405). Onun *Münşeât*'ı da 18. yüzyıl Osmanlı devlet hiyerarşisinde çeşitli makamlar arasında teatî edilen ve farklı isimler taşıyan resmî yazışma metinlerinden müteşekkildir. Münşeât adını taşıyan siyaset ve edebiyat tarihimiz için kaynak niteliğindeki mecmua/eserler, başlangıçta kâtiplere yazı yazma usullerini öğretip temsîlî örnekler gösteren metinler niteliğinde iken, daha sonraları muhtevaları çok zenginleşmiş; resmî-siyasî, şahsî-edebî alanda yapılmış yazışma ve üslûp metinleri olarak tarihe geçmişlerdir. Didaktik, edebî, tarihî özelliklerine göre gruplara ayırabileceğimiz münşeâtlar, daha farklı şekil ve tarzlarda da tasnif edilmektedir(Uzun:18).

Râgıb Paşa'nın *Münşeât*'ı, onun, değişik devlet mevkilerinde görev yaparken kaleme aldığı kaime, tezkire, takrir, telhis, tebrik, davetiye gibi daha çok resmî yazılarından başka; bazı kitaplara yazdığı takrizler, ilmî mütalâalarla Taif ve Belgrad fetihnamelerinden oluşmaktadır. Çok farklı devlet görevlerinin ifası ve sonuçlarının üst makama rapor edilmesi mahiyetinde görebileceğimiz bu yazılar önemli tarihî bilgiler taşımaktadır. Râgıb'ın mektupçu, reisülküttap veya sadrazam sıfatıyla adının geçtiği bu mektupların kimisi yurt içi yazışma metinleri, kimisi de İran, Mosko, İtalya, Kırım devlet yetkilileriyle yapılmış olan dış yazışmalardır. Arapça, Farsça mektupların da yer aldığı eserin tarihî önemi yazıların başlıklarından anlaşılmaktadır(bkz. Münşeât-ı Râgıb). Bu metinlerin içinde telhis başlığını taşıyanlar, Râgıb'ın sadrazam iken padişaha sunduğu resmî yazılardır.

Telhis, Osmanlı yazışma geleneğinde XVI. yüzyıldan itibaren padişahla sadrazam arasındaki ilişkinin yazılı iletişime dönüşmesiyle ortaya çıkmış; günlük olayları padişaha bildirerek yapılacak işlerle ilgili ondan onay

almayı amaçlayan yazılar şeklinde görülmüştür(Fodor:403). Resmî işlerdeki her türlü iç ve dış gelişmeyi özet olarak padişaha sunup onun kararını hemen uygulamaya koyma gereği duyulmuş ve bu yazışma/görüşme şekli XIX. Yüzyıl ortalarına kadar sürmüştür. Padişaha sunma şekilleri, kimlerin kaleme alacağı hususu, kullanılacak dil ve üslûbun mahiyeti belli kurallara tabi olan telhislerde her türlü devlet işi konu edildiği gibi(Fodor:403), belirli sevinç günlerinde hünkâra gönderilen tebrik metinleri de yer almış ve sunulan hediyelerden bahsedilmiştir(Orhonlu:148). Râgıb Paşa'nın telhislerinde dış ülkelerle ilgili bilgiler, inşası biten gemilerin denize indirilme haberi, kale fethi haberi, top dökümü daveti, halvet-i hümayun, padişahın gezileri, tebrik, teşekkür, izin isteme vs. konular göze çarpmaktadır. Münşeatta telhis ismiyle verilen bu yazılar, konu ve üslûp itibarıyla telhis tanımına uymakta; hitap, dua ve emre itaat cümleleri alışlagelen yazışma şekline uygun gözükmektedir. Bu metinler, Râgıb Paşa'nın padişaha hangi vesilelerle yazılar yazdığını, ne tür problemlerle uğraştığını gösteren somut örneklerdir. Çevriyazısı verilen üç metin Nevruz, Kadir Gecesi ve Ramazan Bayramı vesilesiyle kaleme alınmışlardır. Üçü de tebrik ve sevinç içeriklidir. Biz bu yazılardan Paşa'nın bu özel günlere dair kanaat, düşünce ve duygularını öğrenebiliyoruz. Dinî bayram ve sevinç günlerinin Osmanlı devletinin üst mekanizmasında nasıl yankı bulduğunu, bu günlere verilen değeri ve tebrikleşme geleneğini metinlerde görebilmekteyiz.

Telhislerin Muhteva ve Üslûbu

Metinler, Süleymaniye Kütüphanesi Lala İsmail 598'de kayıtlı Münşeât ve Dîvân-ı Râgıb Paşa adlı eserden alınmıştır. Münşeatlarda, çeşitli makam sahiplerinin yazışma metinlerinde genellikle tarih kayıtlarına rastlanmadığından, elimizdeki nüshada da yazıların hangi tarihlerde kaleme alındığı bilgisi bulunmamaktadır. İlk sadrazamlık görevine getirildiği 1757'den sonra ve sultan III. Mustafa'nın hükümdarlığı zamanında yazıldığını düşünebileceğimiz bu telhislerde, samimi ve saygılı bir üslûpla dua, tebrik ve hediye bilgileri geçmektedir.

Leyle-i Kadir telhisinde padişahı saltanat tesbihinin imamesi, büyüklük mihrabının süsü olarak nitelemiş, ilâhî nusrete mazhar olarak saltanatta daimi kalmasını, her gününün bayram, gecesinin Kadir gibi olmasını temenni etmiştir. Böyle mübarek bir gecede padişaha bağlılık duygularını sunmaktan şeref duyan Râgıb, bu gecenin, padişaha hediye sunmaya vesile olduğunu belirtmiş; hünkâra bir "tesbih ve seccade" gönderdiğini kayd etmiştir. Râgıb Paşa'nın, bin aydan hayırlı olması hasebiyle "ubudiyet seccadesinde kölelik tesbihini çekerek" padişahın saadetine dua ettiğini okuyoruz. Ber-mutad takdim edilen bu hediyelerin kabulünü niyaz eden Râgıb Paşa, gönderdiği seccadede padişah eğer namaz kılar, tesbihi de eline alırsa bundan çok mutluluk duyacağını eklemiştir.

Fıtır Bayramı telhisinde bu mübarek bayramın hayırlı ve bereketli olmasını Allah'tan dilemiş, hünkâra, bütün zamanlarınız bayram ve nevruza eş olsun diye dua etmiş, sonsuza kadar (*ilâ-inkırâzıl-eyyâm*) tahtta kalmasını temenni etmiştir. Bayram geleneğine temas eden Paşa, padişahın bir iltifatının "*îd-i ekber*"den üstün ve bin nevruza bedel olduğunu eklemiştir. Bayramların ubudiyet izharına ve nimete teşekkürü vesile olduğunu yazıp takdim ettiği hediyelerin değersizliğini tevazu ifadeleriyle belirtmiştir. Karıncanın Hz. Süleyman Peygambere hediyesini hatırlatırcasına, kendisinin gönderdiği hediyelerin "*çekirge bacağı*" değerinde olduğunu ve bunun da,

“Ka'beye zezem sunmak” gibi sayılacağını belirtmiştir. Hediye sunmaktan maksadın kulluk borcunu ifa etmek olduğunu yazan Paşa, kusurlarının affını da rica etmiştir.

Nevruz konulu telhiste Râgıb Paşa Cenab-ı Hakk'ın, baharın gelişiyle tabiatı canlandırıldığını, toprakta nice canlılar ve ürünler yarattığını, bunların, O'nun vahdetine delil olduğunu ifade etmiş; ilkbaharın başlangıcının hamel burcu olduğunu, güneşin feleklerin şahı olduğunu, gece gündüzün bu mevsimde eşit olup bunun da Allah'ın belîğ hükümlerinden olduğunu vurgulamıştır. Bu sevinçli günün her yerde Nevruz-i Sultanî adıyla meşhur olduğunu, tebrik törenleri yapılmasının gerekliliğini, yakında gelecek olan nevrusun arz-ı ubudiyete güzel bir vesile olduğunu belirtip koşum takımlarıyla tastamam “süslü bir atı” hediye olarak sunduğunu yazmış ve bununla iftihar ettiğini de eklemiştir.

Telhislerden okuduğumuza göre Osmanlıda bazı özel günlerde padişahlara tebrik mektupları yazılıyor, dinî bayram ve kandil gecelerinin yanında nevrus da kutlanıyordu.² Bu kutlamanın, büyük küçük herkes için bir gereklilik “mültezem-i sıgâr u kibâr” olarak belirtilmesi dikkat çekicidir. Hale uygun hediyelerin yollanması terk edilmeyen bir gelenektir. Padişahın, kendisine gönderilen bu tebrik ve hediyelere nasıl karşılık verdiğine dair elimizdeki Münşeatta bir kayıt yok ama, bunu ortaya koyacak bir belge/bilgi, hediyeleşme geleneğini anlamak bakımından önemlidir.

Münşeat mecmualarında kayıtlı resmî yazılarda hep görüldüğü üzere, padişaha belli üsluplarla dua etmek çok yerleşmiş bir gelenektir. Râgıb Paşa sunduğu bu telhislerde padişaha saadet, ikbal ve uzun ömür duaları etmiştir. Dinî günlerin yanında nevrusun da tebrik vesilesi olması, Osmanlı zihniyetini anlamak bakımından önemlidir. Padişaha böyle belirli günlerde sunulan hediyelerin kaydının tutulduğunu da “ber-mûcib-i defter i'dâd u ihzâr olunan destâvîz” ifadelerinden anlıyoruz.

Râgıb Paşa resmî yazılarında klasik inşa dilini benimseyerek süslü, tamlamalı, teşbihli cümleler kullanmış; padişah hitaplarında ve tavsiflerinde övgüye dayalı kalıp ifadeler yer vermiştir. Padişahı “feyz ve fazilet menbai, iyilik madeni, merhametli, melek sıfatlı; saltanat tesbihinin imamesi, iclâl mihrabının süsü, büyük inci, veliyyün-niam, kerem sahibi” gibi daha pek çok sıfatla anmıştır.

Padişahın hem saltanat gücünü, hem de halifelik yönünü hatırlatan kelimelerin kullanılması, bu iki vasfın, Osmanlı padişahlarında ortak bir etki ve güç taşıdığını gösterir. “zât-ı meâlî-simât-ı hüsrevâne, simât-ı lezâiz-menât-ı veliyyün-ni'amâne, keşide-i seng-i rikâb-ı hüsrevâne, ma'rûz-ı pîşgâh-ı şefkat-nigâh-ı mülûkâne, serîr-i übbehet-semîr-i tâcdârî, zât-ı cihânânî, safh-ı cihândârî...” vs. kullanışlar, padişahın maddî saltanat gücüne vurgu yapan ifadelerdir. “ma'rûz-ı bârgâh-ı hilâfet-penâh-ı zıllullâhîleri, zât-ı bâhirus-su'ûd-ı hilâfet-penâhîleri, pîşgâh-ı hilâfet-penâhî...” şeklindeki tamlamalar da hünkârın dinî temsil gücünü hatırlatan ifadelerdir.

² Nevruzda Osmanlı saray mensupları arasında çeşitli hediyeleşmelerin yapıldığına dair geniş bilgi için bkz Emine Dineç, “Osmanlı Sarayında Eski Bir Türk Geleneği: Yeni Yılda Hediyeleşme”, Turkish Studies, Volume 4/8 Fall 2009.

Yazarın padişahı tebrik ederken kullandığı süslü ve edebî ifadeler, alışlagelen inşa üslûbuna uygundur. Hünkârın, bendelerine göstereceği iltifatlı bir güler yüz, onlar için bir büyük bayrama denk olmakla birlikte, bu gibi mu'tad günler "ubüdiyyet" gereği nimete teşekkürle vesile kabul edilmiş ve "nâçiz" hediyeler sunulmuştur.

Râgıb Paşa, sunduğu bu hediyein değerini padişahın hazinesiyle kıyaslar ve şu benzetmeyi yapar: "*hazâyin-i nefâyis ü defâyîn-i hüsrevânelerine nisbet ile bu gûne irtikâb-ı küstâhî egerçi Ka'be'ye zemzem ihdâ ve bahr-i hazma katre-i şebnem ilkâsından bî-fark idüğü vâreste-i kayd-ı irtiyâbdur*"

Muhatabını övüp yücelten yazar, kendini "tezlîl" ederek tevazu ifadeleri kullanmıştır: "*vaz-ı âcizâne, garaz-ı çâkerâne, bendegân-ı şâkirul-ihsân, arz-ı ubüdiyyet-i sâdıkâne, hakîrâne tehyie, bende-i direm-harîde, şermende-i inâyet-dâde, bende-nevâzâne..*"

Şairlik yönü güçlü olan Râgıb Paşa, kaleme aldığı yazı metinlerinde güzel benzetmeler yapmış, meramını edebî ifadelerle dile getirmiştir. Kadir gecesine dair telhisinde leyle-i kadri, ramazan gecelerinin *yüzündeki ben'e* benzetmiş (*hâl-i cemâl-i leyâlî-i ramazân*); gönderdiği hediyeleri kullanması temennisini de, seccadenin yeri öpmesi ve tesbihe elini değdirmesi kinayesiyle belirtmiştir (...*destâvîz-i nâçizâne şeref-i temâss-ı enâmîl-i hüsrevâne ve zemîn-bûsî-i pîşgâh-ı mülûkâneleriyle...buyurulmak zımnında*).

Râgıb Paşa, Münşeati'nda kayıtlı bu üç telhisinde, üç ayrı sevinç gününe ait duygu ve düşüncelerini kaleme almış, resmî ve insanî bir görevi yerine getirerek 18. yüzyıl Osmanlı devletinde bürokratik işleyiş ve ilişkilere dair bizlere bilgi ve belge bırakmıştır. Daha başka sonuç ve yorumların da çıkarılabileceği bu üç resmî yazı metnini belirttiğimiz nüshanın, sırasıyla "26b, 26b-27a, 28a-28b" yapraklarından alarak çevriyazı şeklinde veriyoruz.

Leyle-i Kadrde 'Arz Olunan Seccâde ve Tesbîh Zımnında Yazılan Telhîşdür

Şevketlü Efendim Cenâb-ı Rabb-i Kadir celle 'ani'-ş-şebîh ve'n-nazîr imâme-i sübha-i saltanat ü ikbâl ve pîrâye-i mihrâb-ı übbehet ü iclâl olan dürr-i yektâ-yı vücûd-ı feyz-endüd-ı cihândârî ve zât-ı bâhiru's-su'üd-ı hilâfet-penâhîlerin hem-vâre ârâyiş-i iklîl-i nuşret ü te'yîd ve çâr-bâliš-nişîn-i evreng-i devlet-i câvid idüp kemâl-i sürür-ı hoş-güzâr ile her rûzların reşk-i 'îd ve her şeb-i pür-tarabların sevâd-ı nüşha-i kadr-i şa'îd eylemekden hâlî olmaya âmîn bi-hayriyyeti eclî'l-mürselin. Şevketlü efendim hâl-i cemâl-i leyâlî-i ramazân ve 'anber-i deryâ-yı rahmet ü gufrân olmak hasebiyle *hayrun min-elfi şeh'r* olan mübarek leyletül-kadrde pîşgâh-ı hilâfet-penâhîlerinde tahrik-i sübha-i rıkkıyyet ve baş-ı bisât-ı 'ubüdiyyet bendegân-ı şâkiru'l-ihsânlarına bâ'îs-i irtifâ' -ı kadr u şân olduğına binâ'en hakîrâne tehyi'e vü i' dâd olunan bir rişte tesbîh ve bir kıt'a seccâde merfû'-ı huşûr-ı lâmi' u'n-nür-ı hudâvendigârîleri kılmışdır. Cenâb-ı Haq ve Feyyâz-ı Muṭlaḳ maḳz-ı hayr-ı enâm ve hayr-ı maḳz-ı havâşş u 'avâm olan vücûd-ı mekârim-endüd-ı hüsrevânî ve zât-ı merâḳim-vüfûr-ı cihânbanîlerin serîr-i übbehet-semîr-i tâcdârîlerinde dâ'im ü lâ-yezâl ve bunun gibi leyle-i mübarekenüñ 'aded-i ismi kadar emsâline işâl eyleye âmîn. Ber-mu'tâd-ı kadîm 'arz u taḳdîmine ibtidâr olunan dest-âvîz-i nâ-çîzâne şeref-i temâss-ı enâmîl-i hüsrevâne ve zemîn-bûsî-i pîşgâh-ı mülûkâneleriyle reşk-fermâ-yı 'ıkd-i şüreyyâ ve dâğ-zen-i seniyye-i atlas u mînâ buyurulmak zımnında seccâde-i 'ubüdiyyetüm pîrâye-i mihrâb-ı müfâharet ve sübha-i rıkkıyyetüm zîver-i ceyb-i sa'âdet buyurulur ise emr u fermân.

‘İd-i Fıtrda Ber-vech-i Mu‘tâd Yazılan Telhîşüñ Şüretidür

Cenâb-ı Rabb-i Müte‘âl menba‘-ı zülâl-i feyz u efzâl ve ma‘den-i birr ü nevâl olan vücûd-ı mekârim-nümûd-ı bî-hemâl ve zât-ı kerrübî-şifât-ı merâhim-iştimâllerin ilâ-inkırazı’l-eyyâm serîr-ârâ-yı salţanat-ı ebed-kıyâm ve revnağ-efzâ-yı şühûr u a‘vâm idüp tevârüd-i zamân u ânât ve te‘âkub-i evkât ü sâ‘atlerin ifâza-i sürür u şâdmânî ile hem-senc-i nevrüz u ‘îd ve ifâza-i übbehet ü kâmrânî ile sa‘îd-ender-sa‘îd eylemek zîmnında matla‘-ı ehille-i mecd ü ikbâl ve mülemma‘-ı ecille-i mağâyil-i sa‘âdet-i iclâl olan zât-ı me‘âlî-simât-ı hüsrevânelerine hâşşaten bu ‘îd-i behcet-nüvîdi müteyemmen ü mes‘ûd ve muqaddime-i meserrât-ı müte‘âkıbü’l-vürûd eyleye âmîn bi-câh-ı men hüve rahmeten li’l-‘âlemîn. Şevketlü efendim şîrînsâz-ı kâr-ı ‘âlemiyân ve zâ’ika-perdâz-ı mezâk-ı cihâniyân olan simât-ı lezâyiz-menât-ı veliyyü’n-ni‘amânelerinden behredâr-ı ni‘am-ı ‘âtîfet ve rûze-şiken-i fütür-ı ‘inâyetleri olan bendegân-ı şâkiru’l-ihsânları hakkında cünbüş-i ebrû-yı iltifât-ı hüsrevâne ve nümâyîş-i rûy-ı hande-i nikât-ı dâverâneleri egerçi reşk-i ‘îd-i ekber ve belki hezâr çeşn ü nevrûza berâberdür. Ancak yine bu mişillü eyyâm-ı mu‘tâde-i behcet-ifâdenüñ kudüm ü vürûdi ızhâr-ı levâzım-ı ‘ubüdiyyet ve îfâ-yı teşekkür-i ni‘mete ni‘me’l-vesîle ittihâz olunagelmekle hem-kadr-i pâ-yi melağ-ı mür ber-vech-i mu‘tâd hediye nâmiyle ber-mücb-i defter i‘dâd u ihzâr olunan dest-âvîz bâ-‘aciz hedâyâ-yı sâ‘ire ile ma‘rûz-ı bârgâh-ı hîlâfet-penâh-ı zıllu’llâhîleri kılınmışdur. Hazâyin-i nefâyis-i defâyin-i hüsrevânelerine nisbet ile bu güne irtikâb-ı küstâhî egerçi Ka‘beye zemzem ihdâ ve bahr-i hażma şebnem ilkâsından bî-fark idüğü vâreste-i kayd-ı irtiyâbdur. Lâkin bu vaz‘-ı ‘âcizânededen ğaraż-ı çâkerânem mücerred vâcibe-i zîmmet-i ‘ubüdiyyetümi edâ zîmnında meşmûl-i lihâza-i kabûl-i mülûkâneleri buyurulmak menkabetinüñ ihrâzıyla bir kat dağî mâye-i iftihâr u imtiyâz idüğü ma‘lûm-ı übbehet-mersûm-ı bende-nevâzâneleri buyurulduğda bu bâbda kuşûr ve kûsûr-ı ‘inâyet-manzûrları dâmen-i ‘afv ve şafh-ı cihândârîleriyle pûşîde vü mestür buyurulmak bâbında.

Nevrûzda keşîde-i seng-i rikâb-ı hümâyûn kılınan esb-i müzeyyenenuñ sezâvâr-ı zîr-i rân buyurulmak ricâsını hâvî cevelângâh-ı rağş-ı kalem-i tîz-refîrları olan telhîş-ı le‘âfet-meşhûndur

Cenâb-ı Hâlik-ı bî-çün ve şafha-nigâr-ı basîti bukalemün ber-muqteżâ-yı hikmet-i bürüz u kevn ve mü‘eddâ-yı tecelliyât u şü‘ûn netâyic-i mümtezcât-ı kuvâ-yı arâzî vü semâvî ve şemerât-ı izdivâcât-ı âbâ-yı ‘ulvî vü ümmehât-ı süflî olmak üzere erhâm-ı buţûn-ı hâkî ve aşlâb-ı işrâkât-ı eflâkiden cilveger-i mehd-i şühûd ve pîrâye-i kımât-ı vücûd olan mevâlîd-i segânededen ecsâm-ı nâmiye vü nebâtâtuñ nâm-zed-i hîdmet-i terbiye ve me‘mûr-ı külfet-i tenmiyesi olan dâye-i bahâr-ı bedâyi‘-âşâr muqaddime-i berâhin-i vahdet ve şugrâ-yı sehletü’l-huşûl-i yegâneğî-i ulûhiyyeti olduğı müselleme-i erbâb-ı enzâr ve maqbûl-i qarâyih-i aşhâb-ı ârâ vü efkâr olup ve bu zühûr-nümûd u bürüz u şühûda matla‘ u mebdê’ olan noğta-i i‘tidâl-i rebî‘î ki evvel-i burc-ı hameldür hüsrev-i çarğ-ı devvâr olan şâh-ı eşi‘‘a-sipâh-ı âfitâba beyt-i eşref-i i‘tibâr olunmağla neyyir-i cihân-efrûzuñ ol mağalle nakl ü tahvîli zamân-ı i‘tidâl-i evvel bahâr ve mîzân-ı tesâvî-i leyl ü nehâr olduğı dağî eblağ-ı hükm-i Perverdigârdan idüğü ke‘ş-şemsi fi-vasatî’n-nehâr zâhir u be-dîdârdur. Binâ’en‘aleyh bu rûz-ı meserret-endüz cemî‘-i âfâk u aqtârda nâm-ı nevrüz-ı sultânî ile ser-nâme-i taqvîm-i iştihâr ve resm-i tebrîk ü tehniyeti mültezem-i şîğâr u kibâr ve be-tahşîş vazîfe-i lâzime-i çâkerân-ı şadâkat-şî‘âr olmağdan nâşî bu bende-i direm-hârîde ve şermende-i ‘inâyet-dîdeleri dağî bi-mennihî sübhânehü envâ‘-ı meserret ü şâdmânî ile hülûli qarîb olan maqdem-i ferruh-tev‘em-i rûz-ı mezkûr-ı firûzî ‘arz-ı ‘ubüdiyyet-i şâdikâne ve ızhâr-ı rikkiyyet-i ‘âcizâneme

ni' me'l-vesile ittiḥāzı zımnında raḥt u bisâṭ-ı đarâ'at-ı menâṭ ile ārāste ve bergüstvân-ı 'acız ü kuşūr ile pīrāste bir re's esb-i rŭmī-nijād keşīde-i seng-i rikāb-ı ḥŭsrevāne ve ma'rŭz-ı pīşgāh-ı şefkat-nigāh-ı mŭlŭkāneleri kılınmağla her ān u zamān neyl ũ iḥrāzı ile ḥāyız-i dest-māye-i iftiḥār u imtiyāz olduğum merāḥim-i bī-mezāḥim-i bende-nevāzānelerinden meşmŭl-i zeyn-pŭş-ı ḥŭsn-i ḫabŭl-i ḥŭsrevāne ve melḥŭz-ı liḫāza-i 'ayb-pŭş-ı kerīmāneleri buyurulmağ ile semend-i 'ālem-pesend-i iftiḥārımı sebağ-āmŭz-ı tevsen-i sipihr-i devvār buyurmaları bābında emr ũ fermān.

Kaynakça

Aydiner, Mesut (1979). "Râgıb Paşa", DİA, C.XXXIV, İstanbul,.

Dingeç, Emine (2009), "Osmanlı Sarayında Eski Bir Türk Geleneği: Yeni Yılda Hediyeleşme", Turkish Studies, Volume 4/8 Fall.

Fodor, Pál (2011). "Telhîs", DİA, C. XXXX, İstanbul.

Karahan, Abdŭlkadir (1964), "Râgıb Paşa", İslam Ansiklopedisi, C.IX, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Münşeât ve Dîvân-ı Râgıb Paşa, Süleymaniye Kütüphanesi, Lala İsmail 598.

Orhonlu, Cengiz (1979). "Telhîs", İslam Ansiklopedisi, C.XII/I, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Tezkire-i Safâyi (2005), Yayımlayan Pervin Çapan, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Uzun, Mustafa (2006). "Münşeât", DİA, C.XXXII, İstanbul.

